

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਸਲ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੂਰਵ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਵਾਲਾ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 17-ਏ ਅਤੇ 19 ਦੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਮੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੇਕਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਡਿਫਾਲਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ।

(11) ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਪੋਪਰ ਮਿੱਲਜ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ।

(12) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ _

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ

. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੇ.

ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਬੁਟਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ,

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ।

1

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ। 1976 ਦਾ ਨੰਬਰ 351-ਐਮ .

9 ਜੁਲਾਈ 1976

ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1974 ਦਾ 2)—ਸੈਕਸ਼ਨ 397. 438 ਅਤੇ 439 —

ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ—ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।

Autar Singh, son of Buta Singh, etc. v. State of Punjab etc.
(O. Chinnappa Reddy, Acting C.J.)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 438 (1) ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪਰਾ ੨)।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 6 ਫਰਵਰੀ, 1976 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 9 ਜੁਲਾਈ, 1976 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ।

438 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ-ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 436 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। /440/323/504/506 ਅਤੇ 148/149 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 1975 ਦੀ 377 ਅਤੇ 1975 ਦੀ 76 ਨੂੰ 24 ਸਤੰਬਰ, 1975 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਆਫਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬਖਸ਼ੀ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਡੀ.ਆਰ. ਪੁਰੀ।

ਸ਼. ਐਚ.ਐਸ ਬਰਾੜ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, (ਪੰਜਾਬ), ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ -

ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ ਏ.ਸੀ.ਜੇ

(1) ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰ

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਇਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 397(2) ਅੰਤਰ ਲੋਕਟਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, (1) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਾਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਜੇ. (2)।

(2) ਅਸੀਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 438 (1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਲਈ, ਧਾਰਾ 438(1) ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸਮਕਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਸੀ

(1) 1975 (2) ਕਰੋੜ ਲਾਅ ਟਾਈਮਜ਼, 264.

(2) 1975 (3) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ, 607.

Autar Singh, son of Buta Singh, etc. v. State of Punjab etc.
(O. Chinnappa Reddy, Acting C.J.)

ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਨਾਲ ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸਾਨੂੰ ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 397(1) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇਕਸਾਰ ਹਨ, ਧਾਰਾ 397(3) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 397(3) ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 397(2) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਅਸਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰੈਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਤੰਤਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਰਾੜ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਰਾੜ ਨੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਅਤੇ 226 ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਰਿਆਓਂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, (3) ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬਰਾੜ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਰੈਸ ਨਿਆਂ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ, ਰੱਖੋ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਾਂਭਾਲਯੋਗ ਹਨ।

(3) ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੋਹੜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਬੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੁਟਕਲ ਸਿਵਲ

ਰਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ ਜੇ.ਜੇ

ਮੇਸਰਸ ਲਾਂਬਾ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ, ਆਦਿ।, - ਜਵਾਬਦਾਰ

1975 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 4709.

14 ਜੁਲਾਈ 1976

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950—ਆਰਟੀਕਲ 12 ਅਤੇ 226—ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ (ਕੰਟਰੋਲ) ਐਕਟ (1947 ਦਾ XVIII)— ਧਾਰਾ 3— ਆਯਾਤ ਵਪਾਰ (ਕੰਟਰੋਲ) ਆਰਡਰ 1955— ਧਾਰਾ 2(AAAA),

3(i), 5(3) (ii) ਵਿਵਸਥਾ, 8 ਅਤੇ [^]■[^] ਆਯਾਤ ਵਪਾਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੈਂਡ ਬੁੱਕ ਆਫ ਰੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ—
ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 91(3)(c)—ਸੇਲ ਆਫ ਗੁਡਸ ਐਕਟ (IX ਆਫ 1930)-ਸੈਕਸ਼ਨ 39— ਸਟੇਟ ਟਰੇਡਿੰਗ
ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੰਪਨੀ ਕੈਂਪਾਨਿਲਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ—ਕੀ ਇਕ “ਅਥਾਰਟੀ” ਅਤੇ
ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ— ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਕੀ
ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

(3) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1457।